

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro tertio Decretalium, In Quo De Obligationibus, Beneficiis, Aliisque Juribus Clericorum saecularium, & Regularium agitur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1676

Titulus XLII. De Baptismo, & ejus effectu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98275](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98275)

TITVLVS XLII.

DE BAPTISMO, ET EIVS
EFFECTU.

Quia in præced. Tit. actum est de Sacramento Eucharistiæ, quâ nihil in Sacramentis majus esse potest, c. Nihil; 8. dist. 2. de consecr. ideo agitur nunc de Baptismo, quod est Sacramentum unicè necessarium ad salutem, eiusque effectu. Exstat hic Titulus etiam in Clementinis.

§. I.

De forma Baptismi, & immersione, sive asperione aquæ, & aliis quibusdam ad Baptismum pertinentibus.

Cap. Si quis; 1. h. t.

SI quis puerum ter in aqua immerferit (id est, immergendo dixerit:) In nomine Patris, & Filij, & Spiritus S. amen: & non dixerit: Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, amen, non est puer baptizatus, prout rescripsit Alexander III. in cit. c. 1. Si quis; h. t.

Ubi Notandum primò: Quod hæc forma sit necessaria ad valorem, & substantiam Baptismi, ut ex hoc cap. colligunt communiter Dd. ita ut quoad substantialem sensum, seu significationem verborum, illam mutare non liceat; salva Baptismi substantiâ; nam ut ait Gl. fin. hic, ubi aliquid deest, quod est de substantia rei, sive quod exigitur ad esse rei, nihil actum est: sed totus actus est invalidus: pronomen autem Ego non est de substantia formæ; quia hæc vox baptizo, plenum facit sensum sine hoc pronome Ego; Gl. hic V. Ego te baptizo, & alij Dd. communiter, multo minus necessaria est particula, amen.

Notandum secundò. Etsi olim trina immersio in aquam fuerit in usu Ecclesiæ, & ex præcepto Apostolorum faciendâ, ita ut Pater nominaretur in prima immersione, Filius in secunda, Spiritus S. in tertia: non est tamen de necessitate Sacramenti, ac proinde, sive Baptismus administraretur immersione corporis in aquam, eâque trinâ, vel etiam unâ tantum, c. De trina; 80. dist. 4. de consecr. (Ubi in fine dicitur, quod in tribus immersionibus personarum Trinitas, & in una, potest Divinitatis singularitas, seu unitas designari:) sive conferatur aspergendo, vel asfundendo aquam corpori baptizandi, validus est Baptismus. In qua re tamen in praxi observanda est cuiusque Provinciæ, seu loci consuetudo, Abb. hic num. 4. Barb. in Collect. num. 5. Licet verò plures possint unicâ asperione aquæ validè baptizari, dicendo, Ego vos baptizo in nomine Patris &c. modò singuli aquâ saltem paucis guttis aspergantur, non tamen possunt plures simul aliquem baptizare, sub

hac formâ, nos te baptizamus in nomine Patris, &c. Barb. hic n. 6.

II. Verùm circa formam verborum Baptismi nonnulli Canones sibi invicem adversari videntur: nam in hoc cap. & in c. Multi; 82. & c. seq. dist. 4. de Consecr. dicitur, quod non sit baptizatus, nec Christianus, qui non est immersus aquæ, vel ablatus aquâ, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus S. Contra verò in c. A quodam; 24. ead. dist. Nicolaus I. Papa, cum ex eo quæreretur, quid de iis agendum esset, qui baptizati fuerunt à quodam, de quo nesciebatur, utrùm Judæus, Paganus, an Christianus esset: respondit, si in nomine S. Trinitatis, vel tantum in Christi nomine, sicut in Actibus Apostolorum legimus, baptizati sint, constât, eos non esse de novo baptizandos. Ergo Baptismus collatus in nomine Trinitatis, vel Christi tantum, non expressis tribus personis Divinis, est validus. Sed responderetur inprimis cum Gl. in cit. c. A quodam; V. Trinitatis, & in cit. c. 1. V. In nomine Patris; h. t. Quod valeat Baptismus collatus in nomine Trinitatis, expresso scilicet nomine Patris, & Filij, & Spiritus S. cum ex præcepto Christi Math. ult. ad valorem Baptismi requiratur, ut tres personæ Trinitatis explicite invocentur, & exprimantur, prout constat etiam ex cit. c. Multi; junct. Gl. V. Trinitatis, & c. seq. Quod verò attinet ad Baptismum collatum in nomine Christi, prout legitur in Actibus Apostolorum c. 2. & 19. Respondet S. Thom. 3. p. q. 66. art. 6. & Gl. hic V. In nomine Patris; & in cit. c. A quodam; V. Trinitatis; quod in primitiva Ecclesia Baptismus fuerit collatus in nomine Christi, ut amplificaretur nomen ejusdem, ex dispensatione ipsius Christi ad tempus concessâ: sed postea rursus revocatâ; quia in nomine Christi implicite continentur tres personæ Divinæ, scilicet pater ungens, & filius unctus, & Spiritus S. per quem est unctus.

Sed probabilior responsio est, quod semper Baptismus fuerit administratus, & collatus, cum expressa invocatione Divinarum personarum, sicut præcipitur Math. c. ult. quando autem in Actibus Apostolorum dicitur, Baptismum fuisse administratum in nomine Christi, & in cit. c. A quodam; non esse rebaptizandos, qui sunt baptizati in nomine Christi, per hoc solùm, & non aliud significatur, quàm quod Baptismus administratur, & conferatur in nomine, id est, in fide, virtute, & meritis Christi, à quibus Baptismus collatus, cum invocatione trium personarum Divinarum, omnem suam vim, & originem habet, in cujus signum aqua ex latere Christi in cruce profluxit, ut ex Henrici. Suar. Bellarm. tradit

tradit Barboſa hic n. 9. Potest etiam dici, quod quando Nicolaus Papa ait, non esse rebaptizandos baptizatos in nomine Christi tantum, id ita intelligendum, si loco filii exprimitur nomen Christi, dicendo v. g. ego te baptizo in nomine Patris, & Christi, & Spiritus S. talis enim forma Baptismi ubique esset valida, Barb. c. l.

Cap. De quibus; 2.

III. Si probabile dubium sit, an quis sit baptizatus, nec ne, is baptizandus est sub conditione, seu forma hic expressa: si baptizatus es, non te baptizo: sed si nondum es baptizatus, ego te baptizo &c. Idque procedit, siue dubium fuerit facti, ut si reperitur infans expositus, siue ullo testimonio, vel indicio, illum fuisse baptizatum: siue fuerit dubium juris, ut si quis fuisset baptizatus in nomine Christi tantum, vel Trinitatis, non expressis tribus personis Divinis, Abb. hic n. 3. Idemque dicendum est de aliis Sacramentis, quae iterari non possunt, Abb. hic n. 2.

Cap. Debitum; 4.

IV. Nemo potest seipsum baptizare, etiam in stante necessitatis articulo, prout sumitur ex hoc cap. Nam cum quidam Judaeus in mortis articulo constitutus, & inter Judaeos esset, nec Christianum habere posset, seipsum immergit in aquam, dicens, ego me baptizo, in nomine Patris &c. quaesitum fuit, an iste Sacramentum Baptismi receperit? Respondet Papa Innocentius III. quod cum inter baptizantem, & baptizatum debeat esse distinctio, ut colligitur ex verbis Christi Matth. ult. Ite, & baptizate omnes gentes &c. praedictus Judaeus ab alio denovo sit baptizandus, ut ostendatur, quod alius debeat esse, qui baptizatur, & alius, qui baptizat: unde & Christus, non a seipso: sed a Joanne baptizari voluit: quamvis si dictus Judaeus statim decederet, in Caelum evolasset, non propter Sacramentum Fidei: sed propter Sacramenti Fidem, (id est, propter contritionem, & fidem vivam, cum voto Baptismi, adeoque propter Baptismum fluminis, Gl. hic in notat. & Barb. n. 2.) Addit Papa aliam rationem, cur non possit quis baptizare seipsum, etiam in articulo necessitatis; quia sicut in carnali generatione ex viro & femina, alius est, qui carnaliter gignit, & alius, qui carnaliter gignitur: sic & in spirituali generatione, qua quis ex aqua & Spiritu S. renascitur (juxta illud Joann. 3. nisi quis renatus fuerit &c.) alius debet esse, qui spiritualiter generet, & alius, qui spiritualiter generetur. Sanè cum corpus exterius, aut cor interius baptizatur, necesse est, ut utrobique possit inveniri paternitas, & filio, quibus baptizans, & baptizatus ad invicem referantur: natura enim correlativorum est, quod simul non possint consistere in eodem subiecto, Gl. fin. hic.

V. Ex quo inferitur primò, Quod non possit quis alium baptizare, nec de sacro fonte levare, & sic esse pater spiritualis ipsius, nisi possit esse pater carnalis ejusdem, adeoque sit major illo 18. annis, & excedat illum plenà pubertate, sicut adoptans debet esse major adoptato 18. annis, §. Minorem Instit. de adopt. Abb. hic num. 3. Secundò, inferitur, quod paternus levans è sacro fonte non requiratur ad substantiam Baptismi: sed solum ad solennitatem; quia in hoc cap. ad spirituales generationem requiritur solum alius baptizans, Abb. c. l. Tertiò, si quis seipsum immergat in aquam, vel eà superfundat, alio dicente,

Ego te baptizo, non valebit Baptismus; quia si ipse baptizans non immergat, vel abluat baptizandum, non verificatur forma verborum, ego te baptizo, Abb. hic n. 5.

Cap. Non ut apponeres; 5.

VI. Quaesitum fuit ex Innocentio III. an illi parvuli sint baptizati, quos in articulo mortis constitutos, propter aquae penuriam, & absentiam Sacerdotis, aliqui simplices in capite & pectore, ac inter scapulas, loco Baptismi, asperzione salivae liniverunt? Respondet Papa, quod cum in Baptismo duo semper, videlicet verbum (siue forma Baptismi, quae in verbis consistit) & elementum (materia scilicet, quae est aqua, juxta illud S. August. accedit verbum ad elementum, & fit Sacramentum, prout refertur in c. Detrahere; §. 4. caus. 1. q. 1.) necessariò requirantur: dubitari non debet, illos non suscipere verum Baptismum, in quibus non solum utrumque praedictorum (scilicet verbum & aqua) sed eorum alterum tantum est omisum; quia quando plura requiruntur ad substantiam alicujus actus, deficiente uno, totum deficit, & corrumpitur, Abb. hic n. 3. Hinc inferitur, quod materia remota Baptismi sit aqua naturalis, non sputum, seu saliva, aut alius liquor specie differens ab aqua naturali, Abb. hic n. 2. Barb. n. 2.

Cap. Licet; 6. & ult.

VII. Prohibet Innocentius III. in Concilio generali Lateranensi, sub poena excommunicationis & suspensionis ab omni Officio & Beneficio Ecclesiastico, ne Graeci Altaria, in quibus celebrant Sacerdotes latini, reputent inquinata, idè quae illa non lavent, antequam in iis iterum sacrificent. Item ne baptizatos à Latinis, rebaptizare praesumant. Porro si Latini utantur formà Graecorum, validè baptizant, etsi illicite, & graviter peccent, non servando ritum Ecclesiae suae in re gravi, ut ex Sum. docet Barb. hic num. 2.

Clement. Praesenti unic. eod.

VIII. Prohibetur in Concilio Viennensi, ne de cetero Baptismus conferatur in Aulis, vel Camerais, vel aliis domibus privatis: sed in Ecclesiis tantum, in quibus sunt fontes ad hoc specialiter deputati: nisi baptizandi Regum, vel Principum liberi extiterint: (quod Gl. hic V. Regum; extendit etiam ad Ducum, Marchionum, Comitum, Baronum & aliorum Potentatum liberos) vel talis necessitas emerferit, propter quam nequeat ad Ecclesiam absque periculo (siue pueri baptizandi, siue ob hostilitatem, vel locum obsessum, Gl. hic V. Periculo;) accessus haberi. Qui autem secus praesumpserit (baptizando in talibus locis) aut suam in hoc praesentiam (ex proposito, Gl. hic V. Praesentiam;) exhibuerit, hic per Episcopum suum puniatur (arbitrariè) ut alii similia attentare non praesumant.

§. II.

De effectu Baptismi.

IX. De hoc agit in c. Majores; 3. h. t. Ubi Papa Innocentius III. in primis ait, majores Ecclesiae causas, praesertim quae ad articulos Fidei spectant, ad Sedem Apostolicam referendas esse, quia soli Petro, & ejus Successoribus data est à Christo potestas

» potestas regendi universalem Ecclesiam, c. *Quam-*
 » *vis*; 3. *disf.* 21. c. 1. & 2. *disf.* 22. Quenam autem
 sint hujusmodi causæ majores reservatæ jurisdic-
 » ni & dispositioni Papæ, videri potest apud *Fagnan. in*
 c. 1. *de Offic. Jud. Ordin. num.* 55. & *seqq.* Deinde de-
 » clarat Papa, Sacramentum Baptismi utiliter conferri
 » parvulis, licet actu non credant, nec intelligant,
 » nec actu diligant: nam illud *Jac.* 5. *Charitas operit*
 » multitudinem peccatorum, & *Luc.* 7. *remissa sunt ei*
 » peccata multa, quoniam dilexit multum, de adultis in-
 » telligi debent. Baptismus autem successit circum-
 » cisioni, per quam remittebatur quidem culpa ori-
 » ginalis: sed non aperiiebatur Cælum, quod usque
 » ad mortem Christi obleratum erat, sicut per Ba-
 » ptismum patet ingressus in Regnum Cælorum, *cit.*
 » c. *Majores*; §. *Ad id autem.* Porro parvulis fides,
 » gratia, & charitas, aliæque virtutes infunduntur,
 » quoad habitum: non quoad usum, donec perve-
 » niant ad ætatem adultam, §. *Illud verò hoc cap.*
 » Sed quoniam duplex est peccatum, originale &
 » actuale, illud, quod absque consensu contrahitur,
 » etiam sine consensu, per vim Sacramenti remittitur
 » parvulis: actuale, quod cum consensu contrahi-
 » tur, sine consensu etiam non relaxatur, seu remit-
 » titur, §. *Verum in hoc cap.* Quamvis autem in Ba-
 » ptismo peccatum originale dimittatur parvulis, qui
 » consentire non possunt: non tamen adultis, amen-
 » tibus, vel dormientibus, qui non prius consense-
 » runt in Baptismum, remittitur peccatum actuale,
 » imò nec originale; tum quia Dei opera non sunt
 » imperfecta, ac proinde peccata, non ex parte: sed
 » ex toto dimittit: tum quia pœna originalis peccati
 » est carentia visionis Dei: pœna verò actualis pecca-
 » ti (mortalis) est cruciatus perpetuus gehennæ: unde
 » si dimitteretur alicui primum, non dimisso altero,
 » is non careret visione Dei, propter originale dimis-
 » sum: & tamen perpetuo cruciaretur in gehenna,
 » propter reatum peccati actualis, non dimissi: quæ
 » cum sint impossibilia, non possunt simul subsi-
 » stere: imò sibi invicem adversantur hæc duo, ori-
 » ginale remitti, & actuale remanere, ita habetur in
 » hoc cap. §. *Sed adhuc.* Ubi tamen rectè *Gl. V. Pro-*
 » pter originale; notat, quod etiam propter peccatum
 » actuale mortale incurratur pœna damni, sive carentia
 » visionis Dei: & sic argumentum hoc non procedit ab-
 » solutè: sed solum ex hypothese, posito per impossi-
 » bile, quod adultus propter peccatum actuale non pri-
 » varetur visione Dei: sed propter originale tantum,
 » tunc sequeretur hoc absurdum, & impossibile, quod

videlicet Deum videbit, ex quo originale est sub-
 latum: & perpetuo cruciabitur in gehenna, ex quo
 actuale remanet: & ideo etiam in Baptismo non tolli-
 tur, actuali remanente, peccatum originale; quia non
 prodesset, *Hostiens. hic V. Primum.*

Denique in §. *Item queritur hoc cap.* Dicitur,
 quod is, qui per terrorem suppliciorum, ac pœna-
 rum ad Baptismum violenter trahitur, & ne aliud
 detrimentum, seu damnum incurrat, Sacramentum
 Baptismi suscipit, characterem recipit: quia condi-
 » tionaliter vult, licet absolute non velit: (vult enim
 baptizari, ut supplicia, vel pœnas evitet, coacta autem
 voluntas, est voluntas, c. *Merito*; 1. *caus.* 15. q. 1. *Gl.*
hic V. Conditionaliter volens;) proinde etiam cogendus
 est, ad observantiam Fidei Christianæ: *juxta c. de Ju-*
daïs; 5. *disf.* 45. Quod est desumptum ex Concilio
 Tolitano. Sicut & ille, qui fide accedit ad Baptis-
 mum accipit Sacramentum, qui quamvis non ore,
 corde tunc dissentit. Ille verò, qui nunquam consen-
 tit (in Baptismo) sed penitus contradicit, nec rem-
 » nec characterem suscipit Sacramenti, ideòque si bap-
 » ptizetur, non erit baptizatus: sicut & ille, qui peni-
 » tus contradicens & reclamans, cogitur violenter
 » thura offerre idolis, non est reus alicujus crimi-
 » nis. Dormientes autem, & amentes, si priusquam
 » amentiam incurrerent, aut dormirent, contradice-
 » runt, & nihilominus baptizantur, non recipiunt
 » characterem Sacramenti; quia in illis intelligitur
 » propositum contradictionis perdurare. Si verò
 » non contradicebant: sed erant Cathecumeni, ha-
 » bentes propositum Baptismi suscipiendi: tales si ba-
 » ptizantur in amentia, vel somno (uti consuevit Ec-
 » clesia eos in necessitatis articulo baptizare) recipi-
 » unt characterem Sacramenti; quia non posuerunt
 » obicem contrariæ voluntatis. Ratio est, quia semper
 » præsumitur prior voluntas durare, nisi probetur muta-
 » ta, *Gl. hic V. Perdurare.*

Porro quod supra dictum est, eos, qui fide susci-
 piunt Baptismum, recipere Sacramentum, & charac-
 » terem, quia scilicet ore exprimunt, se velle baptiza-
 » ri, etsi corde dissentiant, ac nolint: id ita intelligen-
 » dum est; quia præsumuntur in foro externo recipere
 » Baptismum, secundum *Gl. hic V. Perdurare*; *juncti*
Gl. marg. lit. B. ideòque & cogi possunt, ad observa-
 » tiam Fidei, & legis Christianæ: quamvis si verè
 » dissentiant, revera non recipiant Sacra-
 » mentum Baptismi, nec cha-
 » racterem.

TITVLVS XLIII.

DE PRESBYTERO NON BA-
PTIZATO.

I.

Hic Titulus tria continet Capitula. In
 » primo, statuitur, si quis Presbyter
 » ordinatus, (de facto, quia qui de ju-
 » re non est ordinatus, non est cen-
 » sendus Presbyter, *Gl. hic V. Ordina-*

tus;) deprehenderit, se non esse baptizatum, ba-
 » ptizetur, & iterum ordinetur. Idem habetur in
 » c. *Si quis*; 60. *caus.* 1. q. 1. Ratio est, quia nullum Or-
 » dine in recepit, cum Baptismus sit janua omnium Sa-
 » cramentorum, c. *ult. h. t. Gl. hic V. Iterum ordinetur.*
 » Quod si talis nolit de novo ordinari, manet Laicus, &
 » si ma-